

Cultuur is het vliegwiel voor
verandering...

Gevolgen cultuur- bezuiniging Midden- Delfland

december 2020

Werkgroep Cultuurimpuls
Rina Visser - Thea Arkesteijn

Inzicht in de gevolgen bezuiniging op Kunst en Cultuur gemeente Midden-Delfland

In de begroting van 2020-2023 bezuinigt het College op Kunst en Cultuur door met ingang van 2020 het *Cultuurimpuls programma* te beëindigen en de *Stimuleringsubsidie voor vernieuwende kunst en cultuur*¹ uit de begroting te schrappen.

In de eerste vier jaar van het project Cultuurimpuls Midden-Delfland hebben de gezamenlijke kunst- en cultuurorganisaties een substantiële bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het Kunst- en Cultuurveld. Tijdens de netwerkbijeenkomsten zijn mooie samenwerkingsverbanden ontstaan. Daaruit zijn innovatieve projecten voortgekomen die naast schoonheid, verwondering en vermaak vooral hebben bijgedragen aan participatie en sociale samenhang in de dorpen. Binnen het Cultuurimpuls project is, ten behoeve van het nieuwe college, het Cultuurmanifest opgesteld dat is ondertekend door 38 kunst- en cultuurorganisaties. Het manifest is door de wethouder met enthousiasme in ontvangst genomen en vormde het kader voor de cultuurvisie die door de gemeente is opgesteld.² Het college heeft echter besloten om in het kader van de bezuinigingsmaatregelen de komende vier jaar geen cultuurvisie vast te stellen. Al deze maatregelen worden genomen om de tekorten in de jeugdzorg te kunnen dekken.

In een door alle fracties gesteunde motie van 12 november jl. vraagt de OGP-fractie het College om de gevolgen van deze bezuinigingen in kaart te brengen.

Vooruitlopend op dit onderzoek heeft de werkgroep **Cultuurimpuls** aan alle vertegenwoordigers uit het Midden-Delflandse kunst- en cultuurveld een vragenlijst gestuurd waarin wordt gevraagd wat het schrappen van de Stimuleringsubsidie voor hen betekent.³

In dit document is de respons van 18 organisaties verwerkt. De vragen 1 t/m 5 zijn kwantitatief of gesloten. De antwoorden op die vragen zijn verwerkt in een tabel. De antwoorden op de open vragen worden per vraag weergegeven onder vermelding van de naam van de organisatie.

In de antwoorden wordt regelmatig gerefereerd aan het **omgekeerde effect van bezuiniging op cultuur ten behoeve van de jeugdzorg**.

Het effect van bezuinigingen op kunst en cultuur voor de gezondheid en het sociale domein is regelmatig onderwerp van onderzoek en opiniestukken. Recent is een onderzoek verschenen van de *World Health Organisation* op basis van meer dan drieduizend studies, waarin het **positieve effect van kunst en cultuur op gezondheid en welzijn wordt aangetoond**. In een recent opiniestuk in dagblad Trouw wordt duidelijk dat bezuinigen op kunst en cultuur desastreuze gevolgen heeft voor de jeugdzorg. Het onderzoek en het artikel zijn opgenomen in bijlagen 1 en 2 van dit document.

Samenvatting en conclusie

De vragenlijst is beantwoord door vertegenwoordigers van 18 organisaties. Ze vertegenwoordigen een grote diversiteit. In Midden-Delfland zijn naast een aanzienlijk aantal kunst- en cultuurorganisaties vele professionele en amateurkunstenaars actief en kunst- en cultuurprofessionals.

¹ (€ 15.000 jaarlijks tot en met 2026 (zie hiervoor programma '24 uur MD)

² zie bijlage

³ zie bijlage

Cijfers

De 18 responderende organisaties worden gesteund door ruim 600 vrijwilligers, die met elkaar een zo'n 65.000 inwoners/bezoekers/belangstellenden bereiken in het fysieke domein.

Op één na kennen alle respondenten de Stimuleringssubsidie en 12 respondenten hebben een aanvraag gedaan voor deze subsidie om activiteiten te organiseren. Bij twee organisaties is de aanvraag afgewezen.

Open antwoorden

De verkregen subsidies zijn alle ingezet voor nieuwe en vernieuwende initiatieven, die vanuit de organisaties zelf met vrijwilligers zijn geïnitieerd. Het zijn allemaal initiatieven van onderop, dus uit de organisaties. Bij een aantal van de initiatieven is sprake van samenwerking tussen verschillende cultuurorganisaties in Midden-Delfland.

Belangrijke aandachtspunten

Uit de reacties komen een aantal belangrijke aandachtspunten naar voren die hieronder zijn samengevat.

Midden-Delfland kan niet zonder gemeentelijke visie op cultuur

Naast het gemis aan stimuleringsmiddelen wordt door een groot aantal organisaties het **ontbreken van een gemeentelijke Cultuurvisie** als een nog veel groter gemis gezien. Het ontbreken van een gemeentelijke visie op cultuur betekent dat er ook geen gemeentelijke visie is op de waarde en betekenis van een Cultuurimpuls. Juist een Cultuurimpuls subsidie zorgt voor innovatieve cultuurprojecten en is, vooral in roerige tijden als de huidige, belangrijk voor de gemeente. Midden-Delfland kan niet zonder kunst, cultuur en de cultuurhistorie. Ze bepalen onze identiteit, ons DNA! Een gemeentelijke visie en bijbehorende begroting is daarmee onlosmakelijk verbonden. Bovendien wordt het schrappen van subsidies gezien als klap in het gezicht van de vrijwilligers, die zich kosteloos inzetten voor het behoud en versterken van de genoemde waarden.

Cultuurvisie vaststellen en integraal verankeren in de gebiedsvisie

Midden-Delfland is het eerste Bijzonder Provinciaal Landschap in ZH, o.a. vanwege de aanwezigheid van bijzondere en waardevolle cultuurhistorische waarden en kwaliteiten. De cultuurhistorie van Midden-Delfland is een van de waarden van het gebied en daarmee van groot belang voor de recreatieve sector en het bevorderen van de stad-platteland relatie. Cultuur en erfgoed zijn van groot belang voor de profilering van de gemeente en het gebied Midden-Delfland in de Metropoolregio MRDH. Cultuur is daarbij misschien wel het meest kansrijke onderwerp om stad-land-verbinding te realiseren. Kijk alleen maar naar de kansen in verbinding met Delft, stad van cultuur, kennis en historie. De Cultuurvisie moet daarom worden vastgesteld als integraal onderdeel van de gebiedsvisie voor Midden-Delfland. Uiteindelijk gaat het om het bestaansrecht van Midden-Delfland.

Kunst en Cultuur als vliegwiel voor verandering en ontwikkeling

Kunst en cultuur zijn wezenlijke onderdelen van onze samenleving en leveren een belangrijke toegevoegde waarde aan identiteit, burgerschap, gemeenschapszin, verwondering, creativiteit, betrokkenheid en nog veel meer. Ook zijn kunst en cultuur van onschatbaar belang voor het welzijn en een plezierige leefomgeving, zo blijkt uit de diverse antwoorden. De vele innovatieve kunst- en cultuurprojecten laten zien dat het bereik enorm is en aanzet tot participatie en ontwikkeling maar ook tot plezier en vermaak. Het stelt ons in staat om vanuit een andere invalshoek naar de eigen sociale omgeving te kijken, met elkaar in gesprek te gaan en gezamenlijk te werken aan een plezierige leefomgeving. Het effect van bezuinigingen op kunst en cultuur voor de gezondheid en het sociale domein is regelmatig onderwerp van onderzoek en opiniestukken.

Een klein bedrag voor cultuur maakt een wereld van verschil

Het is schrijnend dat van de toegezegde € 150.000 Cultuurimpuls gelden in het gemeentelijke beleidsplan 2016-2025, na slechts vier jaar (à 15.000 euro per jaar) de kraan wordt dichtgedraaid. Dat betekent dat het kunst- en cultuurveld voor de komende zes jaar € 90.000 wordt ontegenwoordigd. Een enorm bedrag dat kan worden ingezet voor veel betekenisvolle cultuuractiviteiten. Afgezet tegen de enorme bedragen die de komende jaren worden ingezet voor de boeren en in de marketingorganisatie PUUUR is dat onbegrijpelijk. Te meer, omdat voor ons onverklaarbare redenen de cultuur- en erfgoed sector bij deze organisatie niet mede betrokken is.

Verschraling van het aanbod en stoppen van nieuwe initiatieven

Het wegvallen van de Cultuurimpuls-gelden betekent het **gemis van net dat (financiële) zetje** dat nodig is om **nieuwe, innovatieve dingen** op te pakken en daarmee - steeds weer met een nieuw, verrassend aanbod - **continuïteit** te houden.

De gemeente is de belangrijkste co-financier voor de fondsen!

Meerdere malen is door de organisaties de opmerking gemaakt dat **de fondsen aanvragen alleen honoreren als er cofinanciering is vanuit de gemeente**. Fondsen huldigen het standpunt: 'wij zijn er niet om het (gemis aan) cultuurbeleid van de gemeente te financieren! De kunst- en cultuurorganisaties krijgen door deze bezuiniging nog minder financiële mogelijkheden.

Conclusie

Uit bovenstaande wordt duidelijk dat een brede en zeer betrokken vertegenwoordiging van kunst, cultuur- en erfgoedinstanties van Midden-Delfland zich inzet om een bijdrage te leveren aan het welzijn van de gemeente Midden-Delfland in de meest brede zin van het woord.

De voorgenomen bezuinigingen zullen **gevolgen** hebben voor de ontwikkeling van **innovatieve** kunst- en cultuurprojecten die juist nu zeer gewenst zijn. **Het zal een nadelig effect hebben op het sociale domein met sociale en culturele verarming als resultaat.**

De resultaten van de enquête tonen de onwenselijkheid van de bezuinigingen aan.

Wij vragen u daarom bij het college aan te dringen om de voorgenomen bezuinigingen op kunst en cultuur uit de begroting te schrappen.

Door het **ontbreken van een gemeentelijke Cultuurvisie** mist er een verankering van het brede kunst-cultuurwerkveld in de samenleving. Daardoor blijft het werkveld onzichtbaar en ontbreekt erkenning en waardering voor de belangrijke waarde van kunst en cultuur.

Wij vragen u daarom eveneens om bij het college aan te dringen op het opnemen van een Cultuurvisie in het gemeentelijk beleid.

Namens de werkgroep Cultuurimpuls,

Rina Visser, Thea Arkesteijn

Antwoorden op de vragen 1 t/m 5

Vragen 1 t/m 5

- 1) Naam organisatie
- 2) Hoeveel vrijwilligers zijn er werkzaam in jouw organisatie?
- 3) Hoeveel mensen bereikt jouw organisatie?
- 4) Is de Stimuleringssubsidie van de gemeente MD bekend bij jouw organisatie? Ja/Nee
- 5) Heeft jouw organisatie de afgelopen jaren gebruik gemaakt van deze subsidie? Ja/ Nee

Organisaties	Aantal vrijwilligers	Publieksbereik	Bekend met Stim. subsidie	Stim. subsidie aangevraagd
Muziek professional	0	250	Ja	ja
Kunst en advies	wisselend	onduidelijk	ja	nee
Stichting Kunst en Cultuur	20	1000 ⁴	ja	Ja
Arti Delflandiae	5-20	900-1000	ja	ja
Bibliotheek de Plataan	70	10.000	ja	Ja/nee ⁵
Historische Vereniging Maasland	8	176	ja	ja
Stichting Midden-Delfland is Mensenwerk	6 bestuur variabel aan vrijwilligers	3500 ⁶	ja	Nee
Zangvereniging St. Michael	7	300	ja	ja
Muziekprofessional viooldocent	20	800	ja	ja
Cultuurstek Den Hoorn	8 kerngroep 250 activiteiten	8200	ja	Ja
Live in Maasland	7	300	ja	ja
Midden-Delfland vereniging	100	3200 (leden)	Ja	nee ⁷
DNA Den Hoorn	14	10.000 of meer	ja	ja
Zangvereniging Vivace	5	200	ja	nee ⁸
Historische Vereniging Oud-Schipluiden / Museum Het Tramstation	30	6000 ⁹	ja	ja
Stichting Promotie Groen Midden-Delfland	3	Ca. 1000	Ja	nee
WDance	23	60	nee	Nee
Muziekvereniging Caecilia	20	20.000	ja	ja

⁴ Via nieuwsbrieven en sociale media hebben we zo'n 1000 volgers. Verder bereiken we met de kerstmarkt bijvoorbeeld vele inwoners van Den Hoorn, Schipluiden en Maasland.

⁵ Wel aangevraagd voor een project in 2017, maar niet gehonoreerd.

⁶ 750 tot 1000 bezoekers Open Monumentenweekend. 100-200 bij de Trekvaarten, sinds 2010 hebben 2210 personen een van de Polderstudies hebben gedownload

⁷ Wij ontvangen jaarlijks subsidie voor organisatie van de Midden-Delflanddag

⁸ Maar natuurlijk wel van de reguliere subsidie - heel erg belangrijk voor onze vereniging)

⁹ Ca. 6.000 personen, via Museum Het Tramstation, een historisch jaarboek, lezingen en excursies, Open Monumentenweekend, Kindermonumentendag. Via websites, Facebook en de WOS nog vele malen meer.

Verzamelde antwoorden op vragen 6 t/m 9

- 6) **Indien u vraag 5 met Ja heeft beantwoord, geef aan voor 2018/2019 voor welke activiteit(en)? Geef in 1, max 2 zinnen een omschrijving van activiteit/doel/doelgroep.**
- 7) **Hoeveel mensen heb je bereikt?**

Projectkoor olv Esther van Es

Het samengestelde koor bestudeert en repeteert zangstukken, ieder **project in een ander muziekthema**. Afsluitend met concert in de Dorpskerk Schipluiden. De bijzondere manier van werken levert veel op, maar kost veel tijd en kan niet zonder een impulssubsidie.

20 koorleden 200 personen publiek

St. Kunst en Cultuur DH. Kerstmarkt in Den Hoorn voor alle inwoners (van jong tot oud) van Midden-Delfland een groot succes! Kraampjes, muziek, glühwein, optredens van leerlingen St. Kunst en Cultuur, St. Caecilia en een kerstkoor voor de ouderen in de Kickerhoek, was een groot succes!

Vele mensen uit Midden-Delfland en omstreken bereikt.

Arti Delflandiae: Van Doek naar Werkelijkheid en Verbeelding! Met kunst het verhaal vertellen van Midden-Delfland als voedsel- en belevingslandschap. Verbinding leggen tussen kunst, kwaliteit van het landschap en lokaal voedsel. Doelgroepen: boeren, ondernemers in horeca en toerisme, kunstinstellingen zoals musea, bewoners en bezoekers van stad en land.

Ook is **Arti Delflandiae** actief betrokken bij het project *Jongkind Onderweg*, voor realisatie van het beeld van de schilder Jongkind aan de Trekvaartroute een belangrijke Erfgoedlijn van de Provincie ZH. Kunst vertelt ook hier het verhaal van het landschap. Dit project is ook ondersteund door gemeente Midden-Delfland (naast gemeenten Vlaardingen, Maassluis, Provincie ZH en fondsen)

1000 bezoekers

Historische Vereniging Maasland, Uitgave jaarboek 2018

320 personen

Zangvereniging St. Michael en zangvereniging Vivace Concert Svata Ludmila in Den Hoorn.

300 personen.

Cultuurstek project **Over de Dijk**

Montmartre en Kom es horen zijn jarenlang (deels) gefinancierd met de stimuleringsubsidie maar hebben vervolgens een 4 jarensubsidie gekregen t/m 2020.

Het is onduidelijk of deze straks verlengd kan worden.

Montmartre: 3000 personen uit MD en omstreken

Over de Dijk 5000 personen uit MD en omstreken

Fresh Dance 100 personen

Kom s Hoorn 96 personen

Nachtwandeling 45 personen

Live in Maasland: 6 Concerten in huiskamers +huiskamerfestival Doelgroep: inwoners Maasland, muzikanten en kunstenaars uit de regio.

300 personen

De stichting DNA Den Hoorn is opgericht met de stimuleringsubsidie! De activiteit van de Stichting op dit moment is het realiseren van een kunstroute in Den Hoorn d.m.v.

plaatsen van 3 kunstwerken en een wandelroute met een verhaallijn, waarin op 10 markante plekken het verhaal over Den Hoorn wordt verteld. Met het resultaat van dit project willen wij een publiek van **10.000 of >** personen bereiken.

Historische vereniging Oud Schipluiden

Bomententoonstelling in Museum het Tramstation samen met de MDV, met enkele activiteiten. De aanleiding was de inventarisatie van bijzondere bomen in MD op verzoek van de gemeente en het naar aanleiding daarvan uitgegeven gelijknamige boek. Doelgroep alle inwoners van MD, bomen- en cultuurhistorie geïnteresseerden. Bezoekersaantal: rond de 800.

Promotie Groen Midden-Delfland

PGMD ondersteunt met kleine bijdragen particulier geld culturele activiteiten in Midden-Delfland. Vaak matcht dat met het geld uit deze subsidiepot, omdat een eigen bijdrage meestal noodzakelijk is. De stichting heeft ook enkele malen samen met de gemeente particulier fondsen opgehaald, die de gemeente zelf niet kan binnenhalen (fonds 1818, cultuurfonds etc.), bijvoorbeeld bij het internationale bezoek van Cittaslow en het Land Art project.

8) Kort maar krachtig: Wat betekent het wegvallen van de Stimuleringssubsidie voor jouw organisatie? (denk bv aan het financiële aspect, wegvallen activiteiten voor bepaalde doelgroepen, vrijwilligerswerk etc.)

Omdat ik zelf financieel veel moest inleveren op dit project heb ik dit jaar voor het eerst subsidie aangevraagd. Dat dekte een groot financieel gat.

In deze vorm kan ik het Projectkoor zonder subsidie niet meer laten plaatsvinden.

Subsidie is niet noodzakelijk om als kunstenaar te kunnen werken. Normale betaling voor kunstprojecten ten behoeve van de inwoners wel.

St. Kunst en Cultuur heeft letterlijk en figuurlijk een centrale plek in het dorp. Door projecten om kinderen op o.a. school te stimuleren kunst en cultuur te beoefenen, de open dagen en de kerstmarkt hebben wij een laagdrempelige manier gevonden om kunst en cultuur voor alle inwoners van Den Hoorn aan te bieden. Dit valt hierdoor helaas voor een deel weg waardoor mensen weer op Delft e.o. zijn aangewezen. Met name voor de jeugd is dat erg jammer. Ook zal het betekenen dat vrijwilligers en docenten minder te doen hebben en zullen wegvloeien.

Gemis aan net dat zetje dat nodig is om nieuwe, innovatieve dingen op te pakken en daarmee - steeds weer met een nieuw, verrassend aanbod - continuïteit te houden. En verder als MEEST BELANGRIJK: zonder subsidie van gemeente zijn de cultuurfondsen heel vaak niet bereid om mee te financieren. Standpunt van hen: 'wij zijn er niet om het (gemis aan) cultuurbeleid van de gemeente te financieren!'

Als de subsidie wegvalt, is de uitgave van een jaarboek onmogelijk, want onze jaarlijkse begroting biedt dan geen ruimte meer.

Cultuurhistorie is inmiddels een heel belangrijke pijler in het toekomstbeleid van Midden-Delfland; alles draait om identiteit en kennis van je roots (dat betekent hier: de ontstaans- en bewoningsgeschiedenis van ons landschap). Daarom is het belangrijk dat er een actief, betrokken en goed geïnformeerd veld bestaat, dat het publiek (in brede zin) hiermee vertrouwd maakt zodat het draagvlak hiervoor stevig wordt. Het niet beschikbaar stellen van geld voor initiatieven, beperkt ons in onze mogelijkheden en belemmert onze creativiteit.

Dat betekent voor ons dat we een orkest en solisten van een mindere kwaliteit kunnen inzetten en daarmee een minder interessant concert.

Een dergelijke subsidieregeling is voor Montmartre eigenlijk onontbeerlijk gezien onze basisdoelstelling/werkwijze: het van onderop helpen ontwikkelen van nieuwe kunst en cultuuractiviteiten voor en door inwoners. Om nieuwe dingen uit te proberen is bescheiden startgeld nodig om risico te kunnen nemen. Bovendien stellen fondsen vaak de eis van cofinanciering.

De werkwijze van CultuurStek heeft ook veel opgeleverd voor Den Hoorn sinds 2013. Het belang- en succes van deze werkwijze (inclusief de noodzaak van een bescheiden startkapitaal) is meermalen erkend door de gemeente. De vorige wethouder heeft meerdere keren informeel toegezegd in dit kader "iets voor ons te gaan doen". Daar is het echter niet van gekomen.

Wij ontvangen subsidies van diverse fondsen en gemeenten. In grote lijnen lopen al deze subsidies terug omdat de aandacht zich verplaatst naar o.a. (jeugd)zorg. Hoewel de subsidies die wij ontvangen een breder doel hebben, onderschrijven wij als vereniging het belang van cultuur en cultuurhistorie in het Midden-Delfland gebied.

Simpel: dan waren we niet opgericht en kunnen de verhalen over Den Hoorn waarschijnlijk niet (in audiovorm worden) vastgelegd. Beperkt ons in mogelijkheden om naast onze vaste activiteiten nieuwe initiatieven te ontplooien.

Voor ons betekent het onder andere het wegvallen van mogelijkheden voor het maken van beeldmateriaal bij tentoonstellingen, zoals bijvoorbeeld banners met inhoudelijke kerninformatie over de tentoonstelling. Deze kunnen ook elders gebruikt worden, bijv. in Akkerleven, en aangevuld worden met enkele voorwerpen. Zodat ook deze doelgroep, waarvoor het museum vaak onbereikbaar is, dit kan beleven, ervaren en genieten.

Het betekent dat kleine vernieuwende projecten geen kans meer krijgen om te laten zien dat ze wat kunnen. Het stimuleringsfonds helpt de eerste drempel over en daagt mensen uit om 'wilde' ideeën serieus uit te werken. Treft vooral jonge mensen en mensen buiten 'het cultuurwereldje'

Het organiseren van activiteiten voor de plaatselijke gemeenschappen zal lastiger worden.

9) Heb je nog aanvullingen/opmerkingen over belangrijke gevolgen van het wegvallen van de Stimuleringssubsidie?

Als zelfstandige heb ik altijd mijn eigen werkzaamheden opgezet, zonder subsidie. Met als resultaat dat mijn eigen inkomen te laag is.

Een Projectkoor vergt veel werk en werkelijke kosten. Het concert is een heel mooie op de culturele agenda. De deelname voor jongere mensen valt nu weg.

Het is een koor met een redelijk hoog doel, met als afsluiting een volwaardig concert in de oude kerk in Schipluiden. Mijn gekozen muziek materiaal is interessant deelnemers voornamelijk tussen de 20 en 60 jaar. Het niveau ligt hoger en het geeft kwaliteit. Het leerproces is daardoor hoog en voor deelnemers is of blijft het een stimulans om zich te blijven ontwikkelen op het gebied van zang. Aan ondernemerskracht/zelfstandigheid zal het bij ondernemers nooit ontbreken. Maar tegen welke prijs?

Het Gemeentebestuur zelf zou meer initiatieven voor kunstprojecten ten gunste van de bevolking kunnen stimuleren. Kunstenaars worden te vaak als vrijwilligers aangemerkt.

Naast het gemis aan stimuleringsmiddelen is het nog veel groter gemis dat de gemeente geen cultuurvisie meer heeft en er geen visie is op een cultuurimpuls. Kunst, cultuur en erfgoed zijn wezenlijke onderdelen van onze samenleving en leveren een belangrijke toegevoegde waarde aan identiteit, gemeenschapszin en burgerschap, verwondering, creativiteit, betrokkenheid, trots en nog veel meer. Daarbij zijn kunst en erfgoed

onschatbare waarden voor profilering (gebiedsmarketing) en stad-land-verbinding van de gemeente en het gebied Midden-Delfland in de Metropoolregio MRDH. Kunst is daarbij misschien wel het meest kansrijke onderwerp om stad-land-verbinding te realiseren (kijk alleen maar naar de kansen in verbinding met Delft, stad van kunst, kennis en historie). De cultuurvisie dient integraal onderdeel te zijn van de gebiedsvisie en straks omgevingsvisie voor Midden-Delfland. Uiteindelijk gaat het om het bestaansrecht van Midden-Delfland!

Het stimuleringsfonds is voor vernieuwing, Door het wegvallen zijn er minder mogelijkheden om nieuw elan, meer impuls in de cultuur van Midden-Delfland te brengen. Iets wat net een beetje gaat werken wordt om zeep geholpen.

Onder onze leden zijn naast de individuele leden ook het Westlands Centrum voor Streekhistorie, Het Genootschap Oud-Westland, de Historische Vereniging Delfia Batavorum, de Historische Verenigingen van Maassluis, Vlaardingen en Schipluiden, alsook de Gemeente Vlaardingen, de Vereniging. Stedenbouwkundig Wijkbehoud en de RDO Balije van Hasselt. Dus het bereik is groter

De boeren in Midden-Delfland krijgen jaarlijks ca. een miljoen euro voor hun bijdragen aan een mooi Midden-Delfland. Dan mogen kunst, cultuur en erfgoed niet op deze manier worden afgescheept. We werken aan hetzelfde doel: liefde ontwikkelen voor (het landschap van) Midden-Delfland!

Ze schieten op een mug terwijl er een olifant geraakt moet worden. Kortom er wordt op de verkeerde doelgroep bezuinigd.

Bij telefonische navraag blijkt het te gaan om campagnes als Groen Goud (€880.000) en PUUUR (€300.000) waarvan tot nu toe geen enkel resultaat is gezien.

Behalve de concerten in 't Woudt en het concours in Maasland zijn er (zover ik het weet) geen klassieke evenementen in Midden-Delfland met strijkersbezetting. Wij onderscheiden ons tevens door laagdrempelig te zijn en het repeteren en optreden in projectvorm van de laatst genoemde activiteiten. Als het orkest niet meer kan optreden betekent dit dat de bewoners nog minder in contact kunnen komen met muziek. Muziek is een taal die iedereen spreekt en iedereen verbindt.

Het is van het grootste belang voor Midden-Delfland dat kunst en cultuur zich kan door ontwikkelen en vernieuwen. Als daar geen ruimte voor is, zullen de bestaande initiatieven + hun publiek verder vergrijzen en op den duur mogelijk verdwijnen.

Kans op continuïteit van de optredens wordt minder, minder concerten of minder kwaliteit

Wij proberen het minder worden van subsidies op te vangen met bezuinigingen en het zoeken van zakelijke partners.

Cultuur bindt mensen. Dit is een unieke onderscheidende kracht van MD.

Een ander punt dat niet onze vereniging aangaat, maar dat ik toch wil melden: Ik zou het bijzonder kwalijk vinden als de bibliotheek (die al ingekrompen is tot slechts een servicepunt) zal verdwijnen uit Schipluiden!

Midden-Delfland is een Bijzonder Provinciaal Landschap o.a. vanwege de aanwezigheid van bijzondere en waardevolle cultuurhistorische waarden en kwaliteiten. Door bewoners en anderen daarop te wijzen door verbeeldingskracht en verhalen, komt een relatie tot stand tussen het verleden, het nu en de toekomst. Het besef waar we vandaan komen, wat nu is en de betekenis daarvan voor de toekomst. Kunst en cultuur zorgen voor participatie en voor betekenisvolle verbindingen en zorgen daarmee voor een het welzijn

van mensen. Diverse innovatieve kunst en cultuurprojecten in MD zijn daarvan het bewijs.

De cultuurhistorie van MD is een van de waarden van het gebied en daarmee eveneens van groot belang voor de recreatieve sector en het bevorderen van de stad-platteland relatie. Het is daarom schrijnend dat van de toegezegde € 150.000 Cultuurimpuls gelden in het gemeentelijke beleidsplan 2016-2025 na slechts vier jaar (à 15.000 euro per jaar) de kraan wordt dichtgedraaid. Dat betekent dat het kunst- en cultuurveld voor de komende zes jaar € 90.000 wordt ontzegd. Een enorm bedrag waarvoor veel betekenisvolle cultuuractiviteiten verricht zouden kunnen worden opgezet. Afgezet tegen de enorme bedragen die in boeren en in een marketingorganisatie als PUUUR zijn ingezet, is dat des te schrijnender en onbegrijpelijk.

Midden-Delfland kan niet zonder kunst en cultuur en de cultuurhistorie (onze identiteit, ons DNA)! Een gemeentelijke visie en bijbehorende begroting is daarmee onlosmakelijk verbonden. Het schrappen van subsidies is een klap in het gezicht van de vrijwilligers, die zich kosteloos inzetten voor het behoud en versterken van de genoemde waarden.

Er zijn in Midden-Delfland een paar particuliere initiatieven om projecten te 'funderen', daar is de gemeente een belangrijke partner bij/van. Schrappen van deze subsidie geeft aan dat de waarde van cultuur wordt onderschat.

Het organiseren van activiteiten voor de plaatselijke gemeenschappen zal lastiger worden en zal in elk geval beperkter worden.

Financiële ondersteuning bij onze jubileumvoorstelling ter ere van ons 5-jarig bestaan zou heel welkom zijn. Verder organiseren we workshops bewegen op muziek voor ouderen, ook daar zou een financiële bijdrage welkom zijn.

Bijlage 1

<https://www.trouw.nl/opinie/bezuinig-vooral-niet-op-kunst-en-cultuur~bed4262c/>

Bas Verberk, 21 november 2019

Kunst en cultuur hebben een positief effect op gezondheid en welzijn. Daarop bezuinigen is ontzettend kortzichtig, aldus Bas Verberk van het Landelijk Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst.

Afgelopen week verscheen er een rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie waarin op basis van meer dan drieduizend studies het positieve effect van kunst en cultuur op gezondheid en welzijn wordt aangetoond. Tegelijkertijd leverden alle gemeenten vorige week hun begroting voor 2020 in bij de provincies. Wat blijkt? Als gevolg van de tekorten op zorg en welzijn besluiten gemeenten te bezuinigen op kunst en cultuur. Alsof je op een zinkend schip als eerste de reddingsboeien overboord gooit.

Het gat dichten

Hoe zat het ook alweer? In 2015 werden gemeenten verantwoordelijk voor jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen. Maar het bedrag dat gemeenten hiervoor kregen bleek al snel te klein en ondertussen blijven de kosten stijgen met grote tekorten tot gevolg. Geen wonder dat gemeenten op zoek gaan naar middelen om het gat mee te dichten. Een bezuiniging op sport, kunst en cultuur is een van de weinige knoppen waar een gemeente aan kan draaien. Een oplossing voor de korte termijn wellicht, maar wie z'n gitaar op het vuur gooit heeft het dan wel een avondje warm, maar er zal niemand meer dansen. En wat gooi je op het vuur als de gitaar is opgebrand? Van dansen kreeg men het ten minste nog een beetje warm.

En zo kan het gebeuren dat er aan de ene kant miljoenen worden uitgegeven om eenzaamheid onder jongeren te bestrijden en om wachtlijsten in de jeugdzorg te verkorten, terwijl er aan de andere kant wordt bezuinigd op de toneelvereniging waar jongeren elkaar ontmoeten. Zo ook kampen meer mensen dan ooit met burn-outklachten en depressies, maar worden sociale voorzieningen voor ontspanning en ontmoeting, zoals bibliotheken, dansscholen en theaters, wegbezuinigd. En dat allemaal om in de begroting voor 2020 niet in het rood uit te komen.

Besparen

Gemeenten richten hun pijlen op Den Haag dat hen opzadelde met extra taken zonder de daarbij horende middelen.

Maar gemeenten zouden beter naar zichzelf kunnen kijken. In plaats van een gat te dichten kan men er beter voor zorgen dat er niemand in valt. Een investering in sport, kunst en cultuur bespaart op de lange termijn miljoenen. En nog veel belangrijker: het levert meer gezonde en gelukkige mensen op.

Bijlage 2

<https://www.lkca.nl/nieuwsoverzicht/who-bevestigt-kunst-en-cultuur-bevorderen-de-gezondheid>

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft 900 onderzoeken geanalyseerd en concludeert nu officieel: het actief of passief beleven van kunst bevordert de gezondheid en het algehele welbevinden. Het onderzoek werd op 11 november in Helsinki gepresenteerd. De WHO roept beleidsmakers op om meer te investeren in culturele interventies in de gezondheidszorg.

In het rapport onderscheidt de WHO vijf categorieën binnen de kunsten die gezondheidsvoordelen kunnen opleveren: podiumkunsten (muziek, dans, zang, theater, film), beeldende kunst en vormgeving (beeldhouwen, schilderen, fotografie), literatuur (schrijven, lezen), cultuur (het bezoeken van musea, concerten en theater) en online kunstvormen (animatie, digitale kunst etc).

Kunsten in de gezondheidszorg

Uit de onderzoeken blijkt dat de kunsten op verschillende manieren effect kunnen hebben op zowel de geestelijke als de lichamelijke gezondheid. Ze kunnen gezondheidsproblemen voorkómen, ontwikkeling ondersteunen en leefstijl verbeteren en daarnaast ook een positief effect hebben op het omgaan met ziekte en de behandeling van een ziekte. Een paar voorbeelden:

- Door naar muziek te luisteren of zelf kunst te maken, kunnen mensen minder last hebben van bepaalde bijwerkingen van behandelingen bij kanker, zoals gebrek aan eetlust en misselijkheid;
- Muziek kan het leervermogen van mensen met dementie verbeteren.
- Creatieve activiteiten, muziek en optredens van clowns kunnen angst en pijn verminderen bij zieke kinderen;
- Dansen kan de motoriek bevorderen van bijvoorbeeld Parkinsonpatiënten.

Initiatieven in Nederland

Het WHO-onderzoek is goed nieuws voor de vele projecten en initiatieven die zich richten op het inzetten van kunst en cultuur in zorg en welzijn. Die zijn vaak ontwikkeld vanuit de overtuiging dat kunst en cultuur een positief effect kunnen hebben op de gezondheid en het welbevinden van mensen, maar het harde bewijs daarvoor was nog beperkt.

Kunst en positieve gezondheid

Twee jaar geleden deden LKCA, Movisie en Hogeschool Windesheim in opdracht van ZonMw het onderzoek *Kunst en positieve gezondheid*, een overzichtsstudie van culturele interventies in de langdurige zorg in Nederland. Uit het onderzoek bleek dat er veel culturele interventies zijn, maar dat deze nog nauwelijks geborgd zijn in beleid, mede vanwege het ontbreken van passend bewijs. De oproep van de WHO is om dit juist wel te gaan doen.

Kunst en cultuur in de langdurige zorg en ondersteuning

Als vervolg op het onderzoek is het programma *Kunst en Cultuur in de Langdurige Zorg en Ondersteuning* opgestart. Het doel van dit programma is om cultuur en langdurige zorg en ondersteuning op een structurele en duurzame manier met elkaar te verbinden.

Sanne Scholten, directeur van het LKCA is vice-voorzitter van de programmacommissie.

De eerste subsidieoproep – voor onderzoek naar bestaande kunstinitiatieven - is uitgezet. Resultaten uit dit onderzoek moeten leiden tot meer kennis over de werkzame elementen en effecten van deze initiatieven. Het uiteindelijke doel is duurzame inzet van kunstinitiatieven in de langdurige zorg en ondersteuning.

Andere projecten

Ook in andere projecten wordt onderzoek gedaan naar de positieve effecten van kunst en cultuur op de gezondheid. In 2016 startten Gezondheidscentrum De Roerdomp, Stadstheater De Kom uit Nieuwegein en het LKCA bijvoorbeeld een pilot *Kunst op Recept*. Dit is een aanpak waarbij kunst wordt ingezet om mensen met psychosomatische klachten te helpen. De huisarts of welzijnscoach verwijst hen naar speciaal ontwikkelde culturele activiteiten die worden begeleid door culturele professionals.

Bijlage 2

<https://www.lkca.nl/nieuwsoverzicht/who-bevestigt-kunst-en-cultuur-bevorderen-de-gezondheid>

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft 900 onderzoeken geanalyseerd en concludeert nu officieel: het actief of passief beleven van kunst bevordert de gezondheid en het algehele welbevinden. Het onderzoek werd op 11 november in Helsinki gepresenteerd. De WHO roept beleidsmakers op om meer te investeren in culturele interventies in de gezondheidszorg.

In het rapport onderscheidt de WHO vijf categorieën binnen de kunsten die gezondheidsvoordelen kunnen opleveren: podiumkunsten (muziek, dans, zang, theater, film), beeldende kunst en vormgeving (beeldhouwen, schilderen, fotografie), literatuur (schrijven, lezen), cultuur (het bezoeken van musea, concerten en theater) en online kunstvormen (animatie, digitale kunst etc).

Kunsten in de gezondheidszorg

Uit de onderzoeken blijkt dat de kunsten op verschillende manieren effect kunnen hebben op zowel de geestelijke als de lichamelijke gezondheid. Ze kunnen gezondheidsproblemen voorkómen, ontwikkeling ondersteunen en leefstijl verbeteren en daarnaast ook een positief effect hebben op het omgaan met ziekte en de behandeling van een ziekte. Een paar voorbeelden:

- Door naar muziek te luisteren of zelf kunst te maken, kunnen mensen minder last hebben van bepaalde bijwerkingen van behandelingen bij kanker, zoals gebrek aan eetlust en misselijkheid;
- Muziek kan het leervermogen van mensen met dementie verbeteren.
- Creatieve activiteiten, muziek en optredens van clowns kunnen angst en pijn verminderen bij zieke kinderen;
- Dansen kan de motoriek bevorderen van bijvoorbeeld Parkinsonpatiënten.

Initiatieven in Nederland

Het WHO-onderzoek is goed nieuws voor de vele projecten en initiatieven die zich richten op het inzetten van kunst en cultuur in zorg en welzijn. Die zijn vaak ontwikkeld vanuit de overtuiging dat kunst en cultuur een positief effect kunnen hebben op de gezondheid en het welbevinden van mensen, maar het harde bewijs daarvoor was nog beperkt.

Kunst en positieve gezondheid

Twee jaar geleden deden LKCA, Movisie en Hogeschool Windesheim in opdracht van ZonMw het onderzoek *Kunst en positieve gezondheid*, een overzichtsstudie van culturele interventies in de langdurige zorg in Nederland. Uit het onderzoek bleek dat er veel culturele interventies zijn, maar dat deze nog nauwelijks geborgd zijn in beleid, mede vanwege het ontbreken van passend bewijs. De oproep van de WHO is om dit juist wel te gaan doen.

Kunst en cultuur in de langdurige zorg en ondersteuning

Als vervolg op het onderzoek is het programma *Kunst en Cultuur in de Langdurige Zorg en Ondersteuning* opgestart. Het doel van dit programma is om cultuur en langdurige zorg en ondersteuning op een structurele en duurzame manier met elkaar te verbinden.

Sanne Scholten, directeur van het LKCA is vice-voorzitter van de programmacommissie.

De eerste subsidieoproep – voor onderzoek naar bestaande kunstinitiatieven - is uitgezet. Resultaten uit dit onderzoek moeten leiden tot meer kennis over de werkzame elementen en effecten van deze initiatieven. Het uiteindelijke doel is duurzame inzet van kunstinitiatieven in de langdurige zorg en ondersteuning.

Andere projecten

Ook in andere projecten wordt onderzoek gedaan naar de positieve effecten van kunst en cultuur op de gezondheid. In 2016 startten Gezondheidscentrum De Roerdomp, Stadstheater De Kom uit Nieuwegein en het LKCA bijvoorbeeld een pilot *Kunst op Recept*. Dit is een aanpak waarbij kunst wordt ingezet om mensen met psychosomatische klachten te helpen. De huisarts of welzijnscoach verwijst hen naar speciaal ontwikkelde culturele activiteiten die worden begeleid door culturele professionals.